Dosarul nr. 3r-218/21

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău – E. Gligor
Instanța de revizuire: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, I. Muruianu, E. Palanciuc

DECIZIE

09 iunie 2021 mun. Chişinău

Colegiul civil comercial şi de contencios administrativ
al Curţii Supreme de Justiţie

în componența:
Președintele ședinței, judecătorul Maria Ghervas
judecătorii Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul depus de către Valentin Chirinciuc,

în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de către Anatolie Roșcovan împotriva Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău (succedat în drepturi de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”) cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea înregistrării drepturilor patrimoniale asupra cotei-părți din imobil,

împotriva încheierii din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Valentin Chirinciuc împotriva hotărârii din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău,

constată:

La 12 iunie 2008, Anatolie Roșcovan a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău cu privire la recunoașterea refuzului neîntemeiat, anularea deciziei din 12 mai 2008, obligarea înregistrării de stat a drepturilor patrimoniale asupra 1/3 cotă din imobilul amplasat pe str. Xxxx, mun. Chișinău.

Prin hotărârea din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău s-a admis acțiunea și s-a recunoscut refuzul neîntemeiat privind înregistrarea de stat a drepturilor patrimoniale ale lui Anatolie Roșcovan asupra 1/3 cotă parte din imobilul amplasat pe str. Xxxx, mun. Chișinău.

S-a anulat decizia Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău din 12 mai 2008 și s-a obligat Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău să efectueze înregistrarea de stat a drepturilor patrimoniale ale lui Anatolie Roșcovan asupra 1/3 cotă parte din imobilul amplasat pe str. Xxxx, mun. Chișinău (f.d. 46-48).

La 22 februarie 2011, Ecaterina Pogoja a depus cerere de revizuire a hotărârii din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău în temeiul art. 449 lit. b) și c) din Codul de procedură civilă (f.d. 54-57).

Prin încheierea din 30 mai 2011 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Ecaterina Pogoja împotriva

hotărârii din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 82-83).

Prin decizia din 09 noiembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție s-a respins recursul depus de către Ecaterina Pogoja și s-a menținut încheierea din 30 mai 2011 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 105, 106-109).

La 24 februarie 2021, Valentin Chirinciuc a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere de revizuire, prin care a solicitat în temeiul art. 449 lit. b) și lit. c) din Codul de procedură civilă casarea hotărârii din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău și reexaminarea cauzei (f.d. 117-120).

Prin încheierea din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Valentin Chirinciuc împotriva hotărârii din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 169-178).

La 06 mai 2021, Valentin Chirinciuc a depus la Curtea de Apel Chișinău recurs motivat împotriva încheierii din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând anularea încheierii recurate, examinarea în fond a problemei soluționate prin încheierea casată, casarea hotărârii din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău și reexaminarea în fond a cauzei (f.d. 183-184 recto-verso).

În motivarea recursului a invocat că nu este de acord cu încheierea din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a reiterat toate temeiurile de fapt și de drept cuprinse în cererea de revizuire depusă la 24 februarie 2021.

La 27 mai 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat succesorilor lui Anatol Roșcovan – Ștefan Roșcovan și Iuliana Roșcovan, avocatului Nicolae Leșan și Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” pentru notificare copia recursului motivat depus de către Valentin Chirinciuc împotriva încheierii din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu explicarea dreptului de a depune referințe asupra criticilor formulate în recurs. Deși, conform avizelor de recepție a corespondenței DS8001687214AS, DS8001687215AS și DS8001687216AS intimaților le-a fost notificată copia recursului la 31 mai 2021, aceștia nu au făcut uz de drepturile lor procedurale și nu au depus referințe asupra recursului.

În corespundere cu articolul 241 alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform articolului 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată, care a emis încheierea contestată, transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Încheierea Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 21 aprilie 2021. La 06 mai 2021, Valentin Chirinciuc a depus la Curtea de Apel Chișinău recurs motivat. Conform avizului de recepție a corespondenței DS8001612178AS, încheierea motivată a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurentului la 12 mai 2021 (vol. I, f.d. 180).

În atare circumstanțe, completul ajunge la concluzia că recurentul s-a conformat prevederilor legale stipulate la art. 245 din Codul administrativ privind termenul de depunere a recursurilor.

Prin prisma articolului 191 alin. (5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curților de apel.

Potrivit articolului 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Examinând recursul depus, prin prisma argumentelor invocate de recurent şi a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept pertinente speței, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie ajunge la concluzia de a-l respinge, cu menținerea încheierii Curții de Apel Chișinău, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie prin care respinge recursul.

Instanța de recurs observă că Codul administrativ nu reglementează instituția revizuirii actelor judecătorești de dispoziție, dar la articolul 195 prevede că procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

Respectiv, procedura revizuirii urmează a fi efectuată în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă.

Cercetând starea fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că, în speță, obiectul revizuirii l-a constituit hotărârea din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău, prin care *inter alia* s-a obligat Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău să efectueze înregistrarea de stat a drepturilor patrimoniale ale lui Anatolie Roșcovan asupra 1/3 cotă parte din imobilul amplasat pe str. Xxxx, mun. Chișinău (f.d. 46-48).

La fel, Colegiul atestă că Valentin Chirinciuc și-a întemeiat cererea de revizuire împotriva hotărârii din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău în baza art. 449 lit. b) și c) din Codul de procedură civilă, invocând că, recent, Curtea Supremă de Justiție s-a pronunțat asupra unei cauze conexe cu prezentul litigiu. Așa, în baza deciziei din 18 decembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție a devenit irevocabilă hotărârea din 31 martie 2006 a Judecătoriei Chişinău, sediul Centru, prin care a fost recunoscută valabilitatea contractelor de vânzare-cumpărare nr. 1231 încheiat la 23 decembrie 2002 între Ecaterina Pojoga şi Anatol Ciobanu, nr. 998 încheiat la 17 martie 2003 între Anatol Ciobanu şi Parascovia Eniţcaia şi contractul încheiat la 03 iulie 2003 între Parascovia Eniţcaia şi Valentin Chirinciuc, obiectul cărora l-a format terenul pentru construcție locativă și materialele de construcție din str. Xxxx, mun. Chișinău.

Așa, revizuentul a notat că prin hotărârea din 31 martie 2006 a Judecătoriei Chişinău, sediul Centru, a fost recunoscut drept cumpărător de bună-credință al terenului pentru construcție locativă și a materialelor de construcție din str. Xxxx, mun. Chișinău.

În opinia revizuentului, prin hotărârea din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău, împotriva căreia este îndreptată revizuirea, instanța a obligat Oficiului Cadastral Teritorial să înregistreze dreptul de proprietate asupra 1/3 cotă-parte dintr-un bun imobil (construcție), care nu exista la data înstrăinării terenului. Prin această soluție, instanța de judecată a constatat existența unui bun imobil inexistent de fapt, deoarece conform contractelor de vânzare-cumpărare sus-indicate obiectul acestora l-a constituit terenul pentru construcție locativă și materialele de construcție din

str. Xxxx, mun. Chișinău.

Astfel, revizuentul a menționat că hotărârea din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău, adoptată asupra fondului prezentei cauzei, îi încălcă dreptul de proprietate asupra bunului imobil în întregime, or, el este proprietarul *de jure* și *de facto* al acestuia.

Mai mult ca atât, prin hotărârea din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău instanţa s-a expus asupra drepturilor sale, deși nu a fost implicat în proces.

Prin încheierea din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Valentin Chirinciuc împotriva hotărârii din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 194-201 recto-verso).

Efectuând controlul judiciar al încheierii din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural.

Ab initio, instanța de recurs învederează cu referire la fondul revizuirii că în sensul Capitolului XXXIX din Codul de procedură civilă, revizuirea face parte din categoria căilor extraordinare de atac, de retractare, prin intermediul căreia se poate obține desfiinţarea unei hotărâri judecătorești irevocabile şi reînnoirea judecății în cazurile expres determinate de lege.

Având în vedere că retractarea unei hotărâri judecătorești definitive produce efecte grave pentru părţi şi pentru stabilitatea raporturilor juridice civile, legea admite revizuirea numai în cazurile strict determinate.

Pe de altă parte, revizuirea constituie un remediu procesual important pentru înlăturarea acelor situații excepționale, care au făcut ca o hotărâre judecătorească să fie viciată chiar în substanța sa.

Din considerent că revizuirea ocupă un loc aparte în sistemul căilor legale de atac, Colegiul găsește necesar a evoca doar trăsăturile distinctive speței, or, legiuitorul a impus unele reguli de procedură specifice care se aplică acestei căi de atac şi care evidențiază deopotrivă locul aparte pe care-l ocupă revizuirea în sistemul procedural.

Așa, din motiv că revizuirea face parte din categoria căilor extraordinare de atac, este guvernată de reguli speciale, iar legiuitorul a prevăzut expres și exhaustiv la art. 449 din Codul de procedură civilă temeiurile pentru declararea acesteia.

În sensul art. 449 lit. b) și c) din Codul de procedură civilă, în baza cărora Valentin Chirinciuc și-a întemeiat cererea de revizuire, temei de desfiinţare a unei hotărâri judecătorești irevocabile poate constitui faptul că au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost şi nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele şi faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei; și instanţa a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces;

În privința primului temei de revizuire, Colegiul învederează că circumstanțele nou-descoperite sunt totalitatea de fapte juridice (obiect al probației) care duc la apariția, modificarea sau stingerea drepturilor şi obligațiilor civile, care au o importantă esențială pentru soluționarea justă a cauzei civile, totodată, având putere decisivă asupra concluziei instanței de judecată, care nu au fost şi nici nu au putut fi cunoscute revizuentului anterior, dar existau până la momentul pronunțării hotărârii şi au fost descoperite după ce hotărârea judecătorească a devenit irevocabilă.

Astfel, pentru invocarea acestui temei de revizuire este necesar ca circumstanța

nouă să îndeplinească două condiții esențiale și cumulative: 1) să existe anterior pronunțării hotărârii; și 2) să-i devină cunoscută revizuentului ulterior pronunțării hotărârii.

Circumstanțele nou-descoperite sau faptele esențiale ale cauzei, în sens procesual, trebuie să constituie obiect al probării existenței sau lipsei faptelor juridice privind apariția, modificarea sau stingerea raporturilor juridice.

Respectiv, analizând cererea de revizuire, Colegiul constată că Valentin Chirinciuc nu a evocat careva circumstanțe plauzibile nou-descoperite, care pot constitui obiect al probației raporturilor juridico-publice supuse controlului legalității în prezenta speță dintre Anatolie Roșcovan și Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău (succedată în drepturi de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”) și care au importanță esențială pentru soluționarea disensiunii dedusă judecății, fiind în stare de a influența adoptarea unei alte soluții decât cea pronunțată prin hotărârea din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău.

Sub acest aspect Colegiul consideră că instanța de revizuire just a apreciat critic argumentele revizuentului invocate întru necesitatea retractării hotărârii din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău. Or, presupusele circumstanțe nou-descoperite, invocate de către revizuent, au apărut la 18 decembrie 2020 (decizia Curții Supreme de Justiție), iar fondul prezentului litigiu a fost soluționat prin hotărârea din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău.

Astfel, presupusele circumstanțe nou-descoperite invocate de către revizuent au apărut ulterior adoptării hotărârii asupra fondului cauzei, fapt ce deduce că acestea nu au putut face parte din probațiune la momentul judecării prezentului litigiu și nicidecum nu puteau influența soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău prin hotărârea din 24 iulie 2008.

Prin urmare, presupusele circumstanțe nou-descoperite invocate de către revizuent nu pot fi încadrate în temeiul art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, întrucât nu îndeplinesc condiția obligatorie de a „exista anterior pronunțării hotărârii”.

Succesiv, Colegiul învederează că pentru retractarea unei hotărâri judecătorești în temeiul art. 449 lit. c) din Codul de procedură civilă, urmează a fi constatat dacă persoana, care nu este implicată în proces este subiect al raportului material litigios și dacă prin această hotărâre persoanei neimplicate în proces i-au fost încălcate careva drepturi.

Colegiul apreciază ca fiind declarative argumentele invocate de către Valentin Chirinciuc în susținerea necesității retractării hotărârii din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău în temeiul art. 449 lit. c) din Codul de procedură civilă, or, acesta nu a prezentat probe ce ar confirma că este subiect al raporturilor juridico-publice supuse controlului legalității în prezenta speță dintre Anatolie Roșcovan și Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău (succedată în drepturi de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”), iar hotărârea adoptată asupra fondului cauzei îi lezează careva drepturi.

La capitolul dat instanța de recurs atestă că prin hotărârea din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău a fost obligată autoritatea cadastrală să efectueze înregistrarea de stat a drepturilor patrimoniale ale lui Anatolie Roșcovan asupra 1/3 cotă-parte din imobilul amplasat pe str. Xxxx, mun. Chișinău.

Remarcabil este că la baza acestei soluții a fost pusă un alt act judecătoresc de dispoziție, și anume decizia din 23 ianuarie 2003 a Curții de Apel Chișinău emisă în

cadrul litigiului de partajare a averii lui Anatolie Roșcovan și Ecaterinei Roșcovan (Pojoga), prin care primului i-a fost atribuită 1/3 cotă-parte din casa de locuit amplasată pe str. Xxxx, mun. Chișinău (f.d. 5-9), cu numărul cadastral xxxx.01.

Astfel, obiectul material al prezentului litigiu l-a format controlul judecătoresc al acțiunilor/inacțiunilor organului cadastral, și anume neînregistrarea drepturilor patrimoniale ale lui Anatolie Roșcovan asupra 1/3 cotă-parte din imobilul amplasat pe str. Xxxx, mun. Chișinău, în temeiul deciziei din 23 ianuarie 2003 a Curții de Apel Chișinău.

La aspectul dat este imperios faptul că prin decizia din 23 ianuarie 2003 a Curții de Apel Chișinău a fost partajată doar casa de locuit amplasată pe str. xxx, mun. Chișinău, dar nicidecum nu terenul.

Prin urmare, Colegiul nu poate accepta argumentele lui Valentin Chirinciuc, precum că prin hotărârea din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău i se încălcă dreptul de proprietate asupra terenului din str. Xxxx, mun. Chișinău. Or, recurentul deține dreptul de proprietate asupra bunului imobil – terenul cu numărul cadastral xxxx, dobândit printr-o tranzacție de înstrăinare, iar prin hotărârea din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău s-a obligat organul cadastral să efectueze înregistrarea de stat a drepturilor patrimoniale ale lui Anatolie Roșcovan asupra 1/3 cotă-parte din bunul imobil – casa de locuit cu numărul cadastral xxxx.01.

Această ipoteză denotă că hotărârea adoptată asupra fondului prezentului litigiu nu afectează dreptul de proprietate al lui Valentin Chirinciuc, respectiv instanța de judecată nu avea obligația să-l atragă în proces.

În această ordine de idei, Colegiul ajunge la concluzia că instanţa de revizuire corect a constatat că, în condițiile speței, revizuirea a fost formulată și înaintată de o persoană terță, drepturile și interesele căreia nu au fost lezate prin hotărârea din 24 iulie 2008 a Curții de Apel Chișinău.

În asemenea circumstanțe, Colegiul conchide că argumentele invocate de Valentin Chirinciuc în cererea de revizuire și în cererea de recurs nu constituie temei pentru redeschiderea procedurii judiciare.

Cumulul ipotezelor relevate mai sus certifică în mod clar lipsa de substanță a recursului depus de către Valentin Chirinciuc împotriva încheierii din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău. Circumstanța dată desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare atât a revizuirii, cât și a recursului.

Pertinentă speței Colegiul consideră și jurisprudența CtEDO, în care Înalta Curte a reiterat că, dreptul la o instanță garantat de art. 6 §1 din Convenție presupune respectarea principiului preeminenței dreptului. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere ca, atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare a cauzei. O abatere de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară prin circumstanțele unui caracter esențial și imperios (Josan v. Moldova,

nr. 37431/02, § 25; Brumărescu v. România, nr. 28342/95, §61; Ryabykh v. Rusia, nr. 52854/99, §52).

Din considerentele menționate supra şi având în vedere că încheierea din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost emisă cu respectarea normelor de drept procedural pertinente speței, iar recurentul nu a adus în fața instanței de recurs argumente elocvente în sensul demonstrării ilegalității și netemeiniciei actului judecătoresc recurat, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie ajunge la concluzia de a respinge recursul depus de către Valentin Chirinciuc și a menține încheierea instanței de revizuire.

Conform articolelor 193, 194, 241 și 243 alin. (1) lit. b), (2) și (3) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie

decide:

Se respinge recursul depus de către Valentin Chirinciuc.

Se menține încheierea din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de către Anatolie Roșcovan împotriva Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău (succedat în drepturi de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”) cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea înregistrării drepturilor patrimoniale asupra cotei-părți din imobil.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul Maria Ghervas

judecătorii Nina Vascan

Victor Burduh